

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

ในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

Opinions of Committees Toward the Operations of Community Pest Management Centers in Mueang District of Nakhon Ratchasima Province

ปาริชาติ อารณวิชานพ (Parichat Arpornvichanop)* เบนจามาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)**

บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนของคณะกรรมการ (3) ความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และ (4) ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนทุกคน ในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 130 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

ผลการวิจัย พบว่า (1) คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 49.18 ปี เกือบครึ่งหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.26 คน โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ เพาะปลูกมันสำปะหลังเป็นพืชหลัก มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 42.54 ไร่ต่อครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน 449,446.15 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีการจัดทำและสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช เลี้ยงและปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบางส่วนเคยได้รับงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบริษัทเอกชน (2) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนพบว่า คณะกรรมการส่วนมากมีความรู้ระดับมากและเข้าใจว่าศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้บริการและพัฒนาความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช รับทราบข่าวสารด้านการจัดการศัตรูพืชจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (3) ความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในภาพรวม คณะกรรมการเห็นด้วยระดับมาก เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรแล้วเท่านั้น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้สนับสนุนความรู้ทางวิชาการ (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ คณะกรรมการส่วนใหญ่ระบุว่า ขาดความรู้และงบประมาณในการดำเนินงานด้านการจัดการศัตรูพืช และได้เสนอแนะว่าควรจัดให้มีการอบรมและฝึกปฏิบัติด้านการจัดการศัตรูพืชให้กับคณะกรรมการ และศึกษาปัญหาของพื้นที่ก่อนกำหนดนโยบาย

คำสำคัญ ความคิดเห็น ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน การดำเนินงาน อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address: jorjern@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address: mailto:agashben@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address: bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study (1) socio-economic circumstance of the committees of Community Pest Management Centers; (2) to study the knowledge of the committees toward the Community Pest Management Centers; (3) to study the committees' opinion toward the Operations of Community Pest Management Centers; and (4) to study the committees' problems and suggestions on the Operations of Community Pest Management Centers.

The population in this study was the committees of the Community Pest Management Centers in Mueang District, Nakhon Ratchasima. A number of 130 samples were selected from each. Instrument for data gathering was interview form. Obtained data was analyzed by computer programs and statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum value, and maximum value.

The findings of this study were as follows: (1) Most of the samples were male, their average age was 49.18 years, almost half of them educated primary level, their average family members were 4.26 people, most of the samples did cassava farming, their average plant area was 42.54 Rai, their average annual income was 449,446.15 Baht, most of the committees raise and allowed natural insect pest, and some Community Pest Management Centers received the budget from local government and private organization; (2) for the knowledge about the Community Pest Management Centers, it was found that most of the committees knew at "much" level, and the committees understood that the Community Pest Management Centers provided service and knowledge improvement about pest management, most of the committees knew about pest management information from the agriculture extension officers; (3) the overall agreement of the committees in the operations of the Community Pest Management Centers was at "much" level, they agreed that the members of the Community Pest Management Centers had to registration of farmers at "most" level, and the agricultural extension officers should be the academic supporter; (4) for the problems and suggestions, most of the committees lack of knowledge and budget in operating the pest management. For their suggestions, the committees suggested that the officers should provide the pest management training and practical course for the committees, and the officers should learn the area problems before making policy.

Keywords: Opinions, Community Pest Management Centers, the Operations, Mueang District, Nakhon Ratchasima Province

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address: jorjern@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address: mailto:agashben@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address: bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) จัดตั้งขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร และชุมชนจากภัยศัตรูพืชที่ทำให้เกิดปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการจัดการศัตรูพืชของเกษตรกรที่ผ่านมาพึ่งพาสารเคมีเป็นหลัก อาศัยประสบการณ์และความเคยชิน โดยขาดความรู้ด้านวิชาการจึงทำให้ผลผลิตเสียหาย และไม่มีคุณภาพ ระบบนิเวศถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง กรมส่งเสริมการเกษตรจึงริเริ่มแนวความคิดการจัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเกษตรกร ชุมชน และท้องถิ่นให้สามารถจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเองอย่างครบวงจรและยั่งยืน โดยเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ชุมชนและหน่วยงานราชการ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เน้นให้มีความรู้ในเรื่องการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช อย่างถูกต้อง เป็นระบบเน้นการควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีชีวภาพเพื่อลดหรือทดแทนการใช้สารเคมี การเฝ้าระวังและวางแผนการจัดการศัตรูพืชให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ก่อนที่จะเกิดความเสียหายกับพืชผลทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีการควบคุมศัตรูพืชที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้มแข็งในอาชีพเกษตรกรพร้อมยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2553)

จากสถานการณ์การเกิดการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังอย่างรุนแรงขึ้นหลายจังหวัดของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2552 สร้างความเสียหายแก่ผลผลิตของเกษตรกรในพื้นที่พบการระบาด ไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนจำนวน 572 ศูนย์ ในปี 2553 ภายใต้โครงการจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังในพื้นที่ 45 จังหวัด โดยอยู่ในเขตจังหวัดที่มีการระบาดของเพลี้ยแป้งรุนแรง 20 จังหวัด จำนวน 447 ศูนย์ และอีก 125 ศูนย์ อยู่ในพื้นที่เฝ้าระวังซึ่ง ไม่มีรายงานการระบาด 25 จังหวัดๆ ละ 5 ศูนย์ มีเป้าหมายที่จะช่วยลดการแพร่ระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังให้น้อยลงและป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดในฤดูเพาะปลูกต่อไป คาดว่า จะสามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับชาวไร่มันสำปะหลังที่ประสบปัญหาได้ไม่น้อยกว่า 53,000 ราย ครอบคลุมพื้นที่กว่า 600,000 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2553ก)

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนทุกแห่ง มีระบบบริหารจัดการด้วยเกษตรกรเอง โดยมีคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนชุมชนที่ได้รับการคัดเลือก สาธารณสุขประจำตำบล วิชาการเกษตรองค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัครเกษตร/เกษตรหมู่บ้าน/หมอดิน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำชุมชน และเกษตรกรตำบลที่ผ่านการอบรม เป็นต้น โดยนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล จะคอยเป็นที่ปรึกษา ให้มีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้งให้แก่เกษตรกรสมาชิกเป้าหมายศูนย์ละ 30 คน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2555)

จังหวัดนครราชสีมา เริ่มต้นมีการจัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน จากปัญหาการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง เมื่อปี พ.ศ. 2553 ปัจจุบันมีจำนวนศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนมากถึง 257 ศูนย์ ครอบคลุม 32 อำเภอ มีสมาชิก 7,710 ราย แบ่งเป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ภายใต้โครงการจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง จำนวน 250 ศูนย์ และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนข้าว และพืชผัก จำนวน 7 ศูนย์ (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา, 2554)

อำเภอเมืองนครราชสีมา เป็นหนึ่งในอำเภอที่มีการจัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน มีจำนวนถึง 26 ศูนย์ แบ่งเป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ภายใต้โครงการจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง จำนวน 22 ศูนย์ และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนข้าว จำนวน 4 ศูนย์ (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองนครราชสีมา, 2554)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

จากข้อมูลข้างต้น ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เริ่มดำเนินการได้ไม่นานจึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรได้อย่างแท้จริง ดังนั้น หากได้ทราบถึงความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนแล้วนั้น จะทำให้ได้ข้อมูลไปประกอบการพิจารณาวางแผน จัดทำแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรและศักยภาพของพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
- 2) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
- 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
- 4) เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนทุกคน ในอำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 26 ศูนย์ ละ 5 ราย รวม 130 ราย การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดมาทำการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ คำถามแบบปลายปิด และคำถามปลายเปิด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนของคณะกรรมการฯ ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และตอนที่ 4 ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยอธิบายลักษณะของข้อมูล โดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อายุเฉลี่ย 49.18 ปี เกือบครึ่งหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาการบังคับ มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.26 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนช่วยทำการเกษตรเฉลี่ย 2.15 คน คณะกรรมการครึ่งหนึ่งไม่มีตำแหน่งทางสังคม ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการเป็นระยะเวลา 2 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ เพาะปลูกพืชหลักคือมันสำปะหลัง มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 42.54 ไร่ต่อครัวเรือน เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่เฉลี่ย 32.74 ไร่ มีรายได้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

เฉลี่ยของครัวเรือน 449,446.15 บาทต่อปี จากภาคการเกษตร เฉลี่ย 315,553.85 บาทต่อปี คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน และเกือบทั้งหมด เป็นหนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) คณะกรรมการส่วนใหญ่เข้าร่วมอบรมการจัดการศัตรูพืชทุกครั้ง ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนทุกศูนย์มีการจัดทำและสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช และมีการเลี้ยงและปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติ บางศูนย์มีการผลิตและใช้เชื้อราในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบางส่วนเคยได้รับงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบริษัทเอกชน

2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนพบว่า

คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก มีเพียงส่วนน้อยมีความรู้ในระดับปานกลาง ได้คะแนนเฉลี่ย 14.78 คะแนน คะแนนต่ำสุดที่ 10 คะแนน คะแนนสูงสุดได้ 20 คะแนน คณะกรรมการตอบถูกต้องมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ (1) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตั้งขึ้นเพื่อให้บริการและพัฒนาความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช (2) กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และ (3) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนต้องมีแปลงเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นที่ศึกษาดูงาน มีคณะกรรมการที่ตอบถูกต้องน้อยที่สุด คือ การสำรวจติดตามศัตรูพืชต้องสำรวจติดตามอย่างน้อย 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิลาวัลย์ สุขกลาง

การได้รับข่าวสารด้านการจัดการศัตรูพืชของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนพบว่า แหล่งความรู้ที่คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก มีระดับละ 1 แหล่งความรู้ คือ จากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.25) และแหล่งความรู้จากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.56) ตามลำดับ

3) ความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ในภาพรวมพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยระดับมาก เรียงลำดับการเห็นด้วยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ (1) วัตถุประสงค์ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (2) การทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (3) การดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และ (4) บทบาทหน้าที่ ที่พิจารณาเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

1.) ด้านความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ในประเด็น เพื่อเป็นแหล่งความรู้และบริการด้านการจัดการศัตรูพืช

2.) ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ (1) มีการจัดทำทะเบียนสมาชิก (2) ประสาน รายงาน และจัดทำข้อมูลด้านการจัดการศัตรูพืช (3) มีการเสนอโครงการ เพื่อของบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ สมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรแล้วเท่านั้น

3.) ด้านการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า 3.1) การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรและชุมชน พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ (1) มีการจัดประชุมคณะกรรมการและ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

สมาชิกศูนย์ฯ (2) มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำแผนฯ (3) มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนฯ อย่างเหมาะสม 3.2) การถ่ายทอดความรู้ คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ (1) มีการวัดความรู้ผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ และ (2) มีการประชาสัมพันธ์ ก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้ 3.3) การจัดการศัตรูพืช คณะกรรมการ เห็นด้วยในระดับมาก ทุกประเด็น คือ (1) การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช (2) การให้บริการข้อมูลและวินิจฉัยศัตรูพืช และ (3) การเลี้ยง ผลิต ขยายแมลงศัตรูธรรมชาติและเชื้อราป้องกันกำจัดศัตรูพืช 3.4) การประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ในประเด็น การแจ้งข่าวเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช 3.5) การเชื่อมโยงเครือข่ายและการบูรณาการ คณะกรรมการ เห็นด้วยในระดับมากทุกประเด็น และ 3.6) การบริหารงบประมาณ คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ในประเด็น การเสนอโครงการเพื่อขอรับงบประมาณจากแหล่งอื่นๆ

4.) ด้านการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ปรากฏว่าคณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้สนับสนุนความรู้ทางวิชาการ

4) ปัญหา ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเกี่ยวกับดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

ปัญหาด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า คณะกรรมการเกือบสองในสาม (ร้อยละ 65.38 และร้อยละ 60.00) ระบุว่า คณะกรรมการมีการทักท้วงอย่างไร้เวลาดำเนินกิจกรรมและบทบาทหน้าที่กำหนดปฏิบัติได้ยาก ส่วน และคณะกรรมการ ร้อยละ 69.23 ระบุว่า สมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน จากผลการวิจัยคณะกรรมการฯ ได้รับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ดังนี้ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมและชุมชน คณะกรรมการฯ มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 64.6) ระบุว่า ข้อมูลและปัญหาารรวบรวมได้ไม่ตรงตามความต้องการกลุ่ม ด้านการถ่ายทอดความรู้ คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 79.23) ระบุว่า การรับการถ่ายทอดความรู้เป็นกลุ่มใหญ่ เสียเวลาการเดินทางและได้ความรู้ไม่ครบถ้วน ด้านการจัดการศัตรูพืช **ปัญหา** เกี่ยวกับการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช พบว่าคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.85 และร้อยละ 52.31) ระบุถึงปัญหาว่า ไม่ทราบขั้นตอนวิธีการสำรวจติดตามสถานการณ์ฯ และไม่มีเวลาสำรวจติดตามสถานการณ์ ตามลำดับ **ปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยง ผลิต ขยายแมลงศัตรูธรรมชาติและเชื้อราป้องกันกำจัดศัตรูพืช** พบว่า คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.15 และร้อยละ 80.77) ระบุว่า ขาดงบประมาณ และอุปกรณ์สำหรับดำเนินงาน และขาดความรู้ในการเลี้ยง ผลิต และขยายแมลงศัตรูธรรมชาติและเชื้อราป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตามลำดับ การบริหารงบประมาณ คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 79.23) ระบุว่า ขาดผู้ให้คำแนะนำในการนำเงินหุ้มาใช้บริหารศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

ปัญหาด้านการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า คณะกรรมการฯ เกือบสองในสาม (ร้อยละ 64.62) ระบุว่า การดำเนินงานกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง และคณะกรรมการเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.23) ระบุว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีงานรับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาให้กับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คณะกรรมการต้องเสียสละช่วยเหลือชุมชนและมีความซื่อสัตย์ ควรให้ความสนใจและแสดงบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการฯ ให้เป็นที่ประจักษ์ ควรสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ควรมีการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรวมกลุ่มของสมาชิกและเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความเข้มแข็ง และควรมีการประชาสัมพันธ์ผลงาน และการดำเนินงานของคณะกรรมการและศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คณะกรรมการฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ควรดำเนินการให้ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นการทำงานของศูนย์ฯ ช่วย แนะนำให้ความรู้ ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล บันทึกการลงทุน และแนะนำการหาแหล่งงบประมาณ วัสดุ/อุปกรณ์ ในการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการกำหนดนโยบาย คณะกรรมการฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางในการ กำหนดนโยบาย ระบุว่า ควรมีการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ และตัวเกษตรกร เพื่อหาแนวทางในการให้ความรู้ และ ศึกษาปัญหาของพื้นที่ก่อนกำหนดนโยบาย ควรมีการจัดทำแปลงทดลองอย่างจริงจัง เพิ่มงบประมาณในการ สนับสนุนการจัดทำแปลงสาธิต แปลงพากรณ์ และเสนอแนะว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นผู้ให้การ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน/เงินทุนเริ่มต้น

การอภิปรายผล

1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อายุเฉลี่ย 49.18 ปี เกือบครึ่งหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาการบังคับ มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.26 คน มี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนช่วยทำการเกษตรเฉลี่ย 2.15 คน คณะกรรมการครึ่งหนึ่งไม่มีตำแหน่งทางสังคม ผลการวิจัยสอดคล้องกับ การศึกษาวิจัยของ ประหยัด ไชยสิงห์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของ เกษตรกรต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนอง ม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 47.55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ มี แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.1 คน

2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า

คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก เนื่องจาก คณะกรรมการ ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับความรู้จากแหล่ง ความรู้แบบบุคคล นั่นคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มากที่สุด อีกทั้งยังได้รับจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย ซึ่ง ความรู้ที่ได้รับนั้นทำให้คณะกรรมการมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นคำถามแต่ละประเด็น จึงสามารถตอบ คำถามได้ถูกต้อง

การได้รับข่าวสารด้านการจัดการศัตรูพืชของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนพบว่า แหล่ง ความรู้ที่คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก มีระดับละ 1 แหล่ง ความรู้ คือ จากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.25) และแหล่งความรู้จากอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

(ค่าเฉลี่ย 3.56) ตามลำดับ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ การศึกษาวิจัยของ เริงจิตพร พรหมสถิต (2549 : 42) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดระยอง พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับรู้ข่าวสารประจำ/บ่อย ส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.0 จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ

3) ความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

1.) ด้านความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ในประเด็น เพื่อเป็นแหล่งความรู้และบริการด้านการจัดการศัตรูพืช เนื่องจากในสภาพพื้นที่ในอดีตที่มีการระบาดของเพลี้ยแป้งแล้ว ไม่สามารถดำเนินการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้ง ได้จึงเห็นด้วยว่าศูนย์จัดการศัตรูพืชควรเป็นแหล่งความรู้

2.) ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมาก ในประเด็น คณะกรรมการเป็นผู้ประสาน รายงาน และจัดทำข้อมูลด้านการจัดการศัตรูพืช และประเด็นการจัดทำโครงการเสนอ เพื่อของบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ การศึกษาวิจัยของ ประหยัด ไชยสิงห์ (2551 : 81) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่า เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ การรวบรวมความต้องการ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะ การดำเนินการจัดทำแผนเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแก้ไขปัญหาที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุน การชี้แจงความจำเป็นของโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณและติดตามผลการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ

3.) ด้านการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน พบว่า 3.1) การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรและชุมชน พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยในระดับมาก ในเรื่องการจัดประชุมคณะกรรมการและสมาชิกศูนย์ฯ โดยใช้เวทีการประชุมในการรวบรวมข้อมูลความต้องการ ปัญหาการเกษตรในด้านต่างๆ ของเกษตรกรในชุมชน เพื่อรวบรวมข้อสรุปที่ได้มาจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรและชุมชนได้ตรงตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด 3.2) การถ่ายทอดความรู้ พบว่า คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ ควรมีการวัดความรู้ผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ และการประชาสัมพันธ์ ก่อนและหลัง การถ่ายทอดความรู้ 3.3) การจัดการศัตรูพืช คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมาก ทุกประเด็น คือ (1) การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช (2) การให้บริการข้อมูลและวินิจฉัยศัตรูพืช และ (3) การเลี้ยง ผลิต ขยายแมลงศัตรูธรรมชาติและเชื้อราป้องกันกำจัดศัตรูพืช 3.4) การประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ในประเด็น การแจ้งข่าวเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช 3.5) การเชื่อมโยงเครือข่ายและการบูรณาการ คณะกรรมการ เห็นด้วยในระดับมากทุกประเด็น และ 3.6) การบริหารงบประมาณ คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ในประเด็น การเสนอโครงการเพื่อขอรับงบประมาณจากแหล่งอื่นๆ

จากผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทยา ลัดกลาง (2554) ได้กล่าวใน รายงานผลการดำเนินงาน เรื่อง การจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ปี 2552/53 อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการวางแผนการดำเนินงานการกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ตามรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรผ่านกิจกรรมการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

จัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน ประชุมชี้แจงวางแผน ตั้งแต่แนวทางป้องกันกำจัด การเฝ้าระวัง การดูแลรักษา รวมถึงการช่วยเหลือฟื้นฟู พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติและการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังที่เหมาะสมสำหรับส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ โดยบูรณาการร่วมกับโครงการส่งเสริมการเกษตรอื่น ๆ เช่น โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตมันสำปะหลัง ดำเนินการตามแผนและสรุปรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการตามโครงการจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ระยะที่ 2 ตลอดจนการติดตามและประเมินผล

4.) ด้านการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ปรากฏว่าคณะกรรมการฯ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้สนับสนุนความรู้ทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำราญ สารบรรณ และคณะ (2555 : บทคัดย่อ) กล่าวถึงบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีบทบาทในการประสานงานเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้าร่วมในการจัดเวทีชุมชน และถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร เป็นวิทยากรกระบวนการเอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความสามารถคิด วิเคราะห์ สรุปบทเรียนการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อสามารถนำไปใช้พัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

4) ปัญหา ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

1.) จากผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่มีภารกิจหลายอย่างไม่มีเวลาดำเนินกิจกรรม และบทบาทหน้าที่ที่กำหนดปฏิบัติได้ยาก อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.18 ปี ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวและอยู่ในวัยแรงงาน ดังนั้นจึงไม่มีเวลาในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว อีกทั้งบทบาทหน้าที่ที่กำหนดปฏิบัติได้ยาก ดังนั้นจึงเห็นควรนำบทบาทหน้าที่ที่กำหนดมาปรับใช้ให้เหมาะสม สอดคล้องสถานการณ์สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการฯ ในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานตามบทบาทภารกิจเกิดความคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้คณะกรรมการฯ มากกว่าครึ่งหนึ่งระบุว่า ข้อมูลและปัญหารวบรวมได้ไม่ตรงตามความต้องการกลุ่ม อาจเป็นเพราะขณะที่เก็บข้อมูลเกษตรกรผู้ปฏิบัติ ไม่ได้เป็นผู้ให้ข้อมูลเองทำให้ไม่ได้ข้อมูลและปัญหาตรงตามความต้องการ จึงควรใช้วิธีการจัดเวทีชุมชนเพื่อให้คณะกรรมการสมาชิกและเกษตรกรได้เสนอความคิดเห็น ข้อมูล และปัญหาทางด้านการเกษตรเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรและชุมชนต่อไป

2.) จากผลการวิจัย พบว่า แหล่งความรู้ส่วนใหญ่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แต่ปัญหาพบว่า การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ไม่ต่อเนื่อง และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีงานรับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาให้กับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรปรับเปลี่ยนวิธีการส่งเสริมใหม่โดยนำเทคโนโลยีระบบสารสนเทศมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของสมาชิกศูนย์.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรเสนอแนะไว้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.) ควรส่งเสริมและสนับสนุนคณะกรรมการและเกษตรกรที่มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชต่างๆ โดยวิธีชีวภาพ ให้สามารถเป็นวิทยากรเกษตรกรถ่ายทอดความรู้ต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นทั้งในและนอกชุมชน เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

2.) ควรบูรณาการงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร เป็นแหล่งผลิตและขยายศัตรูธรรมชาติ และเป็นแหล่งรับส่งข้อมูลข่าวสาร การรายงานจากชุมชนสู่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เพื่อให้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

2.) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของคณะกรรมการและสมาชิกต่อขั้นตอนการผลิตสารชีวภัณฑ์ เพื่อใช้และจำหน่าย

3.) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร (2553) “การจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ระยะที่ 2” เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิง

ปฏิบัติการ ระหว่างวันที่ 17-30 กันยายน 2553. (อัดสำเนา)

_____. (2553 ก) “ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน: มือปราบเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง” กรุงเทพฯ. ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

_____. (2555) “คู่มือศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน” กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

นันทา ลัดกลาง (2554) “การจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ปี 2552/53 อำเภอหนองบุญมาก จังหวัด

นครราชสีมา” สำนักงานเกษตรอำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา. กรมส่งเสริมการเกษตร: รายงานผลการดำเนินงาน. (อัดสำเนา)

ประหยัด ไชยสิงห์ (2551) “ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด

เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี” วิทยานิพนธ์วิทยา

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

เรังจิตร พรหมสถิต (2549) “ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดระยอง”

วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิลาวัณย์ สุขกลาง (2554) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้งในมันสำปะหลังของเกษตรกร อำเภอ
หนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริม
และพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา (2553) “คู่มือปฏิบัติการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนจังหวัดนครราชสีมา”
(เอกสารเขียนเล่ม)

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองนครราชสีมา (2554) “คู่มือปฏิบัติการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนอำเภอเมืองนครราชสีมา”
(เอกสารเขียนเล่ม)

สำราญ สารบรรณ ปริณูรัตน์ ภูศิริ พรพรรณ สุทธิเรืองวงศ์ สุกุล โหมยต โภคิน ชีรภัทร์ คุ่มครอง รัฐภูมิ ศรีอำไพ
และจุฑามาศ กริพานิช (2555) “รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรื่องโครงการส่งเสริม
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง ปี 2554” กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร

